

ב' ביאות, משום דשם הוה ביאה אריכא, ועיין בירושלמי נזיר פ"ג סדן ופ"ו סה, והנה זה תליא אם יש שיעור לקרחה בהשערות או במקום הפנוי כמבואר כאן, ועמ"ש שבת דף נ' ודף צ"ד ע"ש סו, ונ"מ כאן גבי קרחה א' על ה' מתים, דכאן בתוספתא אמר דחייב סו, והרמב"ם לא הביא, ועמ"ש קידושין דף ע"ז ע"ב סו במה הוא האיסור אם משום הקריחה או הקרחה, והחויב רק משום ניקף ולא משום מקיף, דמקיף צריך פעולה עצם ולא גרם, וגם אם יש מי שעושה הדבר י"ל דמסייע לא כלום, ועיין בגיטין דף ע"ח סו, וביומא דף מ"ג ע"ש בתוס' גבי אשה מסיעתו ע, וגם בקריחה ע"י נשא דחייב, הנה בקרחה ג"כ אם קרח בחבירו שניהם חייבים, אך היכא דקרח לעצמו אם חייב שנים, אם זה ב' לאוין או רק אחד, וכן בנזיר המגלח לעצמו ועמ"ש בנזיר דף מ' עא, ודף מ"ב עב, ודף מ"ד עג, ובהך דכריתות דף ו' ע"ב

סו] שם הלכה ד': אבל אם היתה צלוחית אחת של יין והתחיל לשתות בה אמרו לו תהא יודע אם תשתה את כולה יש בה עשרה זיתים ותתחייב עשרה מלקיות מקבל התראה בדעת הזאת וכו'. — וראה לעיל אות א. סו] בצ"פ מהדו"ת דף לה ע"ג: ועמ"ש רש"י בשבת דף צ"ד ע"ב ד"ה מהו דתימא דלא שייך גזוז רק בצמר וע"ש בתוס' אך שם נ"מ אם החיוב משום הדבר הנגזז או משום הגזיזה, ועמ"ש התוס' שבת דף ע"ג ע"ב דאף למ"ד מלאכה שאצל"ג חייב מ"מ גבי זומר וכן קוצר שכל זמן שאין צריך לדבר הנקצר אין עליו שם קוצר. וראה לקמן דף כ"א ע"א אות ג, ה' מ"ש על רש"י שבת דף נ' ע"ב ע"ש.

סו] שם בתוספתא פ"ג—ח: הקורח קרחה על ה' מתים חייב על כל מת ומת ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת. ראה לעיל אות כב.

סח] ראה לקמן אות קטז. וע"ע בענין זה בצ"פ הלכות תרומות פ"א הכ"ג והעתק קצת לעיל עיי"ש.

סט] שם ע"א בגמ': שלפתו נמי הא בעינן ונתן בידה וליכא, לא צריכא דערק לה חרציה ושלפתיה, ע"כ. ראה לעיל בד"ה "וכבר כתבתי" וכו', ור"ל אפילו שהיא מסייעת, כיון שהוא עושה המעשה או מסייע לא כלום. ע] לעיל אות נ.

עא] שם בעמ' א': רבי אומר אינו צריך הרי הוא אומר תער לא יעבור על ראשו עד מלאה. התורה אמרה אחר מלאה לא תהא תגלחת אלא בתער והכתיב תער לא יעבור על ראשו לעבור עליו בשני לאוין. וראה לעיל בהעתקה מצ"פ הלכות אס"ב פט"ז ה"ט ד"ה ועיין בהך דקדושין.

עב] ראה לקמן אות פח.

עג] ראה לעיל אות כא.

גמרא: ומנין למשרט חמש שריטות על מת אחד שהוא חייב על כל אחת ואחת ת"ל ושרט לחייב על כל שריטה ושריטה.

גליון: עיין בתו"כ סא דיליף גז"ש ישראל מכה ע"ש.

גמרא: רבי יוסי אומר מניין למשרט שריטה אחת על ה' מתים שהוא חייב על כל אחת ואחת.

גליון: בתוספתא כאן סב איתא להיפך.

תוס' ד"ה לא צריכא כו'. וי"ל דלא מתקמא ליה כו' משום דקרח בידו קרחה במקום אחד והכל אחד בלי הפסק שיעור בינתיים וכו"ג חשיב הכל קרחה אחת כו' ואותביניהו בכת אחת ופי' בה' מקומות רחוקים כו'. ועי' גם ברש"י בד"ה ואותביניהו בכת אחת בה' מקומות וכו'.

גליון: עיין כריתות דף ט"ו סג גבי א"א לערב

ותקח צפורה צר וכו' ואי בעית אימא אתיא איהי ואתחלה ואתא משה ואגמרה.

סא] שם פרשת אמור פ"א—ה: יכול הכהנים שריבה בהם הכתוב מצות יתירות חייבים על כל שריטה ושריטה אבל ישראל שלא ריבה בהם הכתוב מצות יתירות לא יהיו חייבים אלא אחת. ת"ל שרטת שרטת מה שריטה האמורה בכהנים חייבים על כל שריטה ושריטה אף שריטה האמורה בישראל חייבים על כל שריטה ושריטה, ע"כ. אמנם בתו"כ פ' קדושים פ"ו—ח מביא שם הלימוד כמו כאן. וראה מ"ש מפרשי התו"כ בזה.

סב] שם בתוספתא פ"ג—ח: השורט שריטה על ה' מתים וכו', ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת.

סג] שם ע"א בגמ': ת"ר בא עליה וחזר ובא עליה וחזר ובא עליה חייב על כל אחת ואחת דברי ר' אליעזר וכו' איבעיא להו קצר וקצר מה לי אמר רבי אליעזר, טעמא דר' אליעזר התם משום דהוא דעבד תרתין ואמטול להכי אמר חייב על כל אחת ואחת וה"נ דעבד תרתין או דלמא טעמיה דר' אליעזר התם משום דאי אפשר לו לערבן לביאות זו בזו אמטול להכי א"ר אליעזר חייב על כל אחת ואחת אבל קצר כגרוגרת וחזר וקצר כגרוגרת בהעלם אחד כיון דאפשר לו לערב שתי גרוגרות בבת אחת אינו חייב אלא אחת מאי וכו' ורב יוסף אמר טעמא דר' אליעזר התם דאי אפשר לו לערבן אבל אפשר לו לערבן אינו חייב אלא אחת, ע"כ. — וראה להלן דף כ"א ע"א מצ"פ הל' נזירות פ"ה ה"י צד 43 ביאור ענין זה עיי"ש.

סד] שם הלכה ה': עודינו שם רבי יוחנן אמר מתרין על הכל כדי פרישה ופרישה וזהו לוקה, רבי לעזר אומר אינו מקבל עד שיפרוש ויחזור וכו', מתני' פליגא על רבי יוחנן נזיר שהוא שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת, פתר לה שאין בית הבליעה פנוי וכו'.

אמר ר' חייא

גבי סך שמן עד, ובתוס' [= ובתוספתא] כאן עת, וקידושין דף כ"א ע"ב עת.

וגם נ"מ דמקיף החיוב משום פועל ולא חייב על הגרם משא"כ בניקף דהחיוב משום המציאות והוא ניקף, ועמ"ש ב"מ דף צ' ע"ב עת, ועיין סנהדרין דף ס"ה גבי ידעוני עת, ומנחות דף נ"ו ע"ב גבי שאור עת ודף נ"ו ע"א גבי אפיה פ, ובכורות פא, ועמ"ש ביצה דף ל"ד וברמב"ם שם פב, ובתוספתא שבת פג גבי אם כתבו הרכה [אנשים] ס"ת אחת דאין חייבים ע"ש בזה, ולמה לא מחייב האחרון משום גמר, וע"כ דליכא על מה לחול, ועמ"ש סנהדרין דף ל"ח ע"א, וכן מה דמבואר במנחות דף נ"ה ע"ב גבי מלאכות דעריכה וכו' ע"ש בתוס' פד, ואם גם גבי לישה אם התרו על כל שיפה ובעיטה אם חייב, אך נ"מ כמ"ש שם אם החיוב על המלאכה או על

אמר ר' חייא

עד שם: כל שישנו בסך ישנו בבל ייסך וכל שאינו בסך אינו בבל ייסך. ושם בדף ז' ע"א קתני על זה: א"ל שפיר קאמרת לא ייסך כתיב וקרי ביה לא ייסך, ע"כ. חזינן שגם מסיך לאחרים חייב, ועל זה הוא מעיר אם סך לעצמו אפשר דחייב שנים, אחד משום גיסך ואחד משום מסיך, וכמו ב' לאוים מיוחדים. וראה לקמן אות פט. עת תוספתא פ"ג—א: אחד הסך ואחד הניסך.

עו לעיל אות ג.

עו ראה בצ"פ מהדו"ת דף לו ע"ד ודף לח ע"ג, מובא לעיל בד"ה „וכבר כתבתי“.

אמר ר' חייא

עו לעיל אות נב.

עט שם: אמר רב אמי הניח שאור על גבי עיסה והלך וישב לו ונתחמצה מאלוה חייב, ובצ"פ מהדו"ת דף לו ריש ע"ד כתב: וכן גבי מחמיץ מנחה ע"י גרם ע"י מנחות דף נ"ו ע"ב גבי שאור שם ג"כ תלי' במאי דפליגי רבינו עם רש"י אם החיוב מה שמחמיץ בשעה שעושה המלאכות דחשיב שם בגמ' דמנחות דף נ"ה דרק מלאכה חשובה, אף דבמנחה צריך הרבה שיפות ובעיטות מנחות דף ע"ה מכל מקום כאן אין חיוב רק על מעשה יחידי או החיוב מה שעושה הני מלאכות בעיסה מחומצת וכו'.

פ לעיל אות מד.

פא לעיל אות לג.

פב שם ע"א בגמ': תניא אחד מביא את האור ואחד מביא את העצים ואחד שופת את הקדרה ואחד מביא את המים ואחד נותן בתוכו תבלין ואחד מגיס כולן חייבין וכו', ופירש"י בד"ה כולן חייבין: מביא את האור משום מבעיר את הגחלת וכו' ומביא את העצים לאור משום מבעיר וכו', נותן מים ותבלין ומגיס משום מבשל וכו'. אבל הרמב"ם חולק על רש"י ומפרש דכולם חייבים משום מבשל, וז"ל הרמב"ם בפ"ט מהל' שבת ה"ד: אחד נתן את האור ואחד נתן את העצים ואחד נתן את הקדרה

החימוץ שעושה בזמן המלאכה, וזה פלוגתתם בין רש"י והרמב"ם בפ"י הגמ' ע"ש בזה פה ואכמ"ל.

גמרא שם. ועיין רש"י סנהדרין דף ע"ח ע"א דאי אפשר לחייב שנים על דבר אחד פה, ועיין פסחים דף פ"ה ע"ב פה, וכן נ"מ למח דקיי"ל בנוזר דף מ"ד פה שהמגלח את הנזיר חייב משום לאו דתער לא יעבור, ור"ל דהחיוב בנוזר לא שנוזר אסור לגלח אלא שאסור לגלח את הנזיר, איך הדין אם היה גם הנזיר מויד והיה מסייע להמגלח אם לוקין שניהם, עיין מכות דף כ' ע"ב, ודוקא שם דהוה לאוין נפרדין, וכן גבי קרחה ג"כ כן ולכך אם הקיף לעצמו או קרח לעצמו חייב שנים, וכן גבי סך שמן המשהה כריתות דף ז' פה דיש דרשה דגם סך לאחרים חייב, איך הדין אם סך לעצמו אם חייב שנים, ועיין בתוספתא מכות פ"ג ע"ש צ, ועיין

ואחד נתן את המים ואחד נתן את הבשר ואחד נתן את התבלין ובא אחר והגיס כולם חייבים משום מבשל שכל העושה דבר מצרכי הבישול הרי זה מבשל וכו'.

פג לעיל אות מב.

פד שם בגמ': לא תאפה חמץ מה ת"ל והלא כבר נאמר לא תעשה חמץ לפי שנאמר לא תעשה חמץ יכול לא יהא חייב אלא אחת על כולם ת"ל לא תאפה אפיה בכלל היתה למה יצאת להקיש אליה מה אפיה מיוחדת שהיא מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה אף אני אביא לישתה ועריכתה וכל מעשה יחידי שבה לאיתווי קיטוף שהוא מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה. ושם בתוד"ה אף אני אביא וכו': וא"ת אי דאתרו אכל חדא וחדא אפילו אפה ואפה נמי כמו אל תשתה אל תשתה דנוזר (מכות דף כא.) ואי דלא אתרו ביה אלא חדא התראה אמאי חייב דכי האי גוונא דייק בפרק בתרא דמכות. וי"ל דהכא אפי' התרו על כל אחת ואחת איצטריך קרא משום דכבר נפסלה והו"א דפטור כדדרשינן לקמן (דף נז.) וכו'.

פה ראה לעיל אות עט מצ"פ מהדו"ת דף לו ע"ד. לקמן בסוף העמוד מצ"פ הלכות מתנות עניים באות קטו. קטז. ע"ש.

פז שם בד"ה כל דהו וכו' ומיהו היכא דהכחו בבת אחת לא קטלינן לכלהו דאיש כי יכה אמר רחמנא ולא שנים שהכוחו.

פח שם בגמ': היו סובלים אותן במוטות, הראשונים יצאו חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו, הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים וכו'.

פת לעיל אות כא. וראה לקמן דף כ"א ע"א אות מת.

פט לעיל אות עד.

צ לעיל אות עה.

דשם החיוב לא מחמת הפועל רק מחמת פעולה ונפעל, אבל הקורח לחבירו דהחיוב רק משום פועל אז רק ביד ממש אבל לא ע"י סם, וכמו דמבואר בקידושין דף כ"א ע"ב ק' גבי רציעה דממעט סם משום דשם בעי שהאדון ירצע בעצמו, ולכך לא מהני שם שליחות כמבואר בירושלמי פרק שני דקידושין קא, וכן זה הגדר דאין שליח לדבר עבירה, וזה רק במקום שהחיוב הוא על הפועל אבל במקום שהחיוב על הנפעל כמו גבי מעילה חייב כמבואר בקידושין דף מ"ג ק' וכמה מקומות וכו'.

(צפנת פענח מהדורא תניינא צד 150)

גמרא שם. ועיין במ"ש בח"ג אם יש לחייב שתיים על עבירה אחת, ותוס' מנחות דף נ"ו ע"א ק' גבי עורך במנחה מחומצת, והא דצריך למעט גבי שחוט חוץ שליח ק' משום שהחיוב על הפעולה שנפעל, עיין זבחים דף ק"ז ע"ב ק' גבי הוא בפנים וצוארה בחוץ, ותוס' סנהדרין דף מ"ב ע"ב ד"ה שכן ק' דעיקר הדבר הבחמה ולכך לא שייך בזה גדר אין איסור חל על איסור, עיין הולין דף מ' גבי השוחט חטאת בשבת בחוץ, ועיין בדברי רבינו פ"ו מהל' שגגות ה"ג דלכאורה לא משמע כן, והך תוספתא דשבת הובא בדברי רבינו בהל' שבת פ"א

צט' שם בפ"ב הט"ו: אחד הקורח בידו או בסם או הטביל אצבעותיו בסם והניחם בחמשה מקומות בראשו בבת אחת הואיל וקרח חמש קרחות אע"פ שהיא התראה אחת לוקה חמש שהרי כולן באין כאחת וכו'. ראה לקמן דף כ"א אות לג.

ק' לעיל אות ג.

קא' לעיל אות נד.

קב' שם דף מ"ב ע"ב: והדתניא שליח שלא עשה שליחותו שליח מעל, עשה שליחותו בעה"ב מעל, כי עשה שליחותו דבעה"ב בעה"ב מיהא מעל אמאי גימא אין שליח לדבר עבירה, שאני מעילה דילפי' חטא חטא מתרומה מה תרומה משוי שליח אף מעילה משוי שליח כו'.

קג' לעיל אות מה.

קד' בקידושין דף מ"ג ע"א: גלי רחמנא בשחוט חוץ דם יחשב לאיש ההוא דם שפך, הוא ולא שלוחו וכו'. קה' שם בגמ': אמר רב מרי לאיתויי כולה בפנים וצוארה בחוץ, צוארה בחוץ פשיטא אמאי קפיד רחמנא אשחיטה ושחיטה בחוץ היא, אלא לאיתויי כולה בחוץ וצוארה בפנים.

קו' וז"ל התוס' שם: דחוץ למחנה דשחוט חוץ אדם קאי כדפי' הקונטרס, מיהו אע"ג דהיינו ודאי פשטיה דקרא מ"מ אם עמד בחוץ והכניס ידו לפנים ושחט או ששחט בסכין ארוכה שחיטתו כשרה כדאמרינן פרק שני

בדברי רבינו בהל' כהמ"ק צא' ובספר המצות צנ' דנראה משם דהא דקיי"ל הסך למלכים ולכתנים פטור זה רק משום אם סכו אחר אבל הוא עצמו אם סך חייב וי"ל דגם הניסוך חייב, אבל כל זה שם דהוי שני חיובין אבל גבי נזיר דזה רק חיוב אחד אם כה"ג יתחייבו שניהם.

והנה גבי טומאת כהן ס"ל לרבינו צנ' וכן גרים בתוספתא צד' דגם אחר אם טמא כהן חייב המטמא, וכן גבי לבישת כלאים צה', אך שם רק אם המתלבש או הנטמא היה שוגג אבל אם היה מזיד המלביש והמטמא פטור, אבל גבי נזירות ותגלחת מבואר דאין נ"מ דגם אם המתגלח מזיד המגלח חייב, ואיך הדין אם גם המתגלח חייב וכ"כ בהך דמכות דף כ' ע"ב מבואר דחיוב אם הוא מסייע רק משום לאו ניקף אבל בגדר מקיף לא ומשום דגבי לאו דמקיף צריך מעשה גמור, וגם י"ל דמעשה ידי' נתבטל לגבי המקיף עצמו, וכה"ג מוכח בהך דמנחות דף נ"ו גבי אפיה ועריכה צנ' וככ"כ בהל' שבת פ"ט ה"ד צנ' ורש"י במנחות דף נ"ו צנ' לא משמע כן.

ועיין לקמן בדברי רבינו סוף הלכות ע"ז צט' גבי קרחה מוכח שם דהא דקיי"ל במכות דף כ' ע"ב דאם קרח גם ע"י סם חייב, זה רק בקרח לעצמו

צא' שם בפ"א ה"י: הנותן משמן המשחה על גבי מלך או כה"ג שכבר נמשחו פטור שנאמר ואשר יתן מומנו על זר ואין אלו זרים אצלו, אבל הסך ממנו אפילו למלך וכהן גדול חייב שנאמר על בשר אדם לא ייסך כל אדם במשמע וכו'.

צב' שם מל"ת מצוה פד: הזהירנו מלסוך בשמן המשחה שעשה משה, אלא הכהנים הגדולים והמלכים, והוא אמרו יתעלה על בשר אדם לא ייסך וכו'.

צג' בפ"ג מהל' אבל ה"ה: המטמא את הכהן אם היו שניהם מזידין הרי הכהן לוקה וזה שטמאו עובר על ולפני עור לא תתן מכשול, היה הכהן שוגג וזה שטמאו מזיד הרי זה שטמאו לוקה.

צד' בתוספתא דמכות פ"ג ז: המלביש את חבירו כלאים והמטמא את הנזיר וכו'. מרן כתב שהרמב"ם גורס והמטמא את הכהן. ועי' באור שמח פ"ג מהל' אבל ה"ה ע"ש. צה' בפ"י מהלכות כלאים הלכה לא: המלביש את חבירו כלאים אם היה הלוש מזיד הלוש לוקה והמלביש עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול, ואם לא ידע הלוש שהבגד הוא כלאים והיה המלביש מזיד המלביש לוקה והלוש פטור. ראה לקמן דף כ"א ע"ב אות יז.

צו' לעיל אות מד ואות מה.

צז' לעיל אות פב, ובצ"פ שם.

צח' לעיל אות מה.